

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs VII. Vtrum vna persona diuina poßit assumere duas naturas
humanas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

ARTICVLVS VII.

Vtrum vna persona diuina possit assumere duas naturas humanas.

AD septimum sic proceditur. Videtur, quod vna ^{3 d. 1. q. 2. a. 5.} persona diuina non possit assumere duas naturas humanas. Natura enim assumpta in mysterio Incarnationis non habet aliud suppositum præter suppositum personæ diuinæ: vt ex supradictis patet. Si ergo ponatur esse vna persona diuina assumens duas humanas naturas, esset vnum suppositum duarum naturarum eiusdem speciei. Quod videtur implicare contradictionem: non enim natura vnius speciei multiplicatur, nisi secundum distinctionem suppositorum.

Præterea, Hac suppositione facta, non posset dici, quod persona diuina incarnata esset vnus homo: quia non haberet vnā naturā humanā. Similiter non posset dici, quod esset plures: quia plures homines sunt supposito distincti. Et ibi esset tantum vnum suppositum. Ergo prædicta positio est omnino impossibilis.

Præterea, Incarnationis mysterio tota natura diuina est vnita toti naturæ assumptæ, id est cuilibet parti eius, est enim Christus perfectus Deus, & perfectus homo, totus Deus, & totus homo: vt Damas. dicit in 3. libr. ^{cap. 7.} Sed due humane nature non possent totaliter sibi inuicem vniri: quia oportet, quod anima vnius esset vnita corpori alterius: & quod etiam duo corpora essent simul: quod confusionem induceret naturarum. Non ergo est possibile, quod vna persona diuina duas humanas naturas assumat.

Sed contra est, quod quicquid potest Pater, potest Filius. Sed Pater post Incarnationem Filij potest assumere naturam humanam aliam numero ab ea, quam Filius assumpsit: in nullo enim per Incarnationem Filij est diminuta potentia Patris, vel Filij. Ergo videtur, quod Filius post Incarnationem possit aliam humanam naturam assumere præter eam, quam assumpsit.

Respondetur dicendum, quod illud quod potest in vnum, & non in amplius, habet potentiam limitatam ad vnum. Potentia autem diuinæ personæ est infinita, nec potest limitari ad aliquid creatum. Vnde non est dicendum, quod persona diuina, ita assumpserit vnā naturam humanam, quod non potuerit assumere aliam. Videretur enim ex hoc sequi, quod personalitas diuinæ naturæ esset, ita comprehensa per vnā naturam humanam, quod ad eius personalitatem alia assumi non posset. Quod est impossibile: non enim increatum à creato comprehendi potest. Patet ergo, quod siue consideremus personam diuinam secundum virtutem, quæ est principium Vnionis, siue secundum suam personalitatem, quæ est terminus Vnionis, oportet dicere, quod persona diuina præter naturam humanam quam assumpsit, possit aliam numero naturam humanam assumere.

Ad primum ergo dicendum, quod natura creatæ perficitur in sua ratione per formam, quæ multiplicatur secundum diuisionem materie. Et ideo si compositio materie, & forme constituat nouum suppositum, consequens est, quod natura multipliciter secundum multiplicationem suppositorum. Sed in mysterio Incarnationis vnio forme, & materie, id est, anime, & corporis, non constituit nouum suppositum, vt supra dictum est, & ideo posset esse multitudo secundum numerum ex parte nature propter diuisionem materie absque distinctione suppositorum.

Ad secundum dicendum, quod posset videri dicendum, quod prædicta positio facta, sequeretur, quod essent duo homines propter duas naturas absque hoc, quod

ciente aut conseruante; ac proinde non conuenit ei liberè sed necessariò; ergò, si eadem res sufficienter pendeat ab vna causa, iam ab illa eius indigentia naturalis expleta est; ergò ita adæquatè respondet vni causæ, tanquam suppleti suam indigentiam, vt ad alteram qua non indiget, referri nequeat vt ad causam. Probatur hæc consequentia; quia fundamentum talis relationis debet esse indigentia nature; ergò si talis indigentia per alteram causam absoluta sit, nullum remanet naturale fundamentum, quo ad alteram causam referatur & ab ea pendeat. Probatur hæc illatio; quia non pro voluntate, sed pro indigentia postulat à causa pendere, &c. *Resp. primo*, duplicem esse indigentiam effectus respectu causæ: altera est quo ad suam perfectionem, & contra hanc si sola esset procederet argumentum: altera est quoad indiuiduationem, & aduersus hanc non militat argumentum: quoniam hic effectus, quem asserimus à duabus causis totalibus eiusdem ordinis produci, non esset idem numero, si ab altera tantum earum produceretur: non est autem possibile produci effectum aliquem ab vna, vel pluribus, quo ad ipsius effectus perfectionem; quin ab eis etiam producat, quo ad indiuiduationem. *Secundo dico*, in duabus illis causis totalibus duo considerari, scilicet totalitatem virtutis, & distinctionem eiusdem: perfectio effectus pendet essentialiter ab alterutra earum, & ab vtraque simul ratione perfectionis virtutis in altera, & in vtraque simul existente; non autem ratione distinctionis, qua perfectio virtutis vnius causæ distinguitur à perfectione virtutis alterius causæ; & ideo posito concursu duarum talium causarum ad producendum vnum effectum, indigentia effectus non ab vna tantum, sed ab vtraque tanquam vna suppleretur per communem vtriusque virtutis perfectionem; & ideo sublata earum altera, tam quo ad distinctionem, quam quo ad perfectionem virtutis vtriusque communem, tollitur etiam effectus; quia tollitur absolutè perfectio causæ, à qua pendet perfectio effectus. Videnda sunt quæ diximus in 1. p. loc. sup. not.

Circa resp. ad 1. argum. disputant expositores; an in eo casu tres diuinæ personæ essent vnus homo vel plures homines? sed quoniam huius Controu. definitio pendet ex ijs, quæ late diximus in 1. p. q. 39. a. 3. Quo loco probauimus secundum D. Th. futuras tunc tres personas vnum hominem absolute: ideo sufficiat aduertere Caiet. non rectè affirmare D. Th. hic ad primum, dicere quod tres personæ essent vnus homo, & tamen nõ propterea essent vnus homo simpliciter: non enim ita loquitur S. D. sed ait: Verum esset dicere, quod essent vnus homo propter vnā naturam humanam; nec ly vnus importaret vnitatem personæ, sed vnitatem in natura humana: non enim posset argui ex hoc, quod tres personæ sunt vnus homo, quod essent vnus simpliciter: nihil enim prohibet dicere, quod homines, qui sunt plures simpliciter sunt vnus, quantum ad aliquam, puta vnus populus: Quibus verbis nihil aliud intendit S. D. nisi propositionem hanc in eo casu esse falsam, vt tres personæ sunt vnus, propter rationem illam quam assignat idem S. D. 1. p. q. 37. artic. 2. ad 4. ex differentia inter nomen masculinum, & neutrum dicens, masculino significari suppositum; neutro verò essentia; ideo rectè dici, quod Pater & Filius sunt vnum, sed non vnus. Vide quæ scribit hic Suar. circa resp. ad 1. disp. 18. sect. 2. §. Quarta difficultas.

Art. pres.
ad 1.

quod essent ibi duo supposita: sicut è conuerso tres per-
sona dicerentur vnus homo, propter vnā natu-
ram assumptam, vt supra dictum est. Sed hoc non vi-
detur esse verum: quia nominibus est vtendum secun-
dum quod sunt ad significandum imposita: quod
quidem est ex consideratione eorum, quæ apud nos
sunt. Et ideo oportet circa modum significandi, &
consignificandi considerare ea, quæ apud nos sunt in
quibus nunquam nomen ab aliqua forma impositum
pluraliter dicitur, nisi propter pluralitatem suppo-
situm. Homo enim, qui est duobus vestimentis in-
datus, non dicitur duo vestiti, sed vnus vestitus duo-
bus vestimentis: & qui habet duas qualitates, dicitur
singulariter aliquis secundum duas qualitates. Natu-
ra autem assumpta quantum ad aliquid, se habet per
modum induimenti, licet non sit similitudo, quantum
ad omnia: vt supra dictum est. Et ideo si persona diui-
na assumeret duas naturas humanas, propter vnitatem
suppositi, diceretur vnus homo, habens duas na-
turas humanas. Contingit autem, quod plures homines
dicuntur vnus populus, propter hoc, quod conueniunt in
aliquo vno: non autem propter vnitatem suppositi. Et
similiter si dua persona diuina assumerent vnā nu-
mero humanam naturam, dicerentur vnus homo (vt
supra dictum est) non vnitatem suppositi, sed in quantum
conueniunt in aliquo vno.

q. 14. 6. ad
2.

D. 249.

D. 258.

q. 14. 6. ad
1.

Ad tertium dicendum, quod diuina & humana na-
tura non eodem ordine se habent ad vnā personam
diuinā, sed per prius comparatur ad ipsam diuinā
naturā, vt potè quæ est vnum cum ea ab æterno. Sed
natura humana comparatur ad personam diuinā
per posterius, vt potè assumpta ex tempore à diuinā
persona: non quidem ad hoc, quod natura sit ipsa perso-
na, sed quod persona in natura subsistat: filius enim Dei
est sua Deitas, sed non est sua humanitas. Et ideo ad
hoc, quod natura humana assumatur à diuinā perso-
na, requiritur, quod diuina natura vniōne personali v-
niatur toti naturæ assumptæ, id est, secundum omnes
partes eius. Sed duarum naturarum assumptarum esset
vniōnis habitudo ad personam diuinā, nec vna as-
sumeret aliam. Vnde nō oportet, quod vna earum to-
taliter alteri vniatur, id est, omnes partes vnius omni-
bus partibus alterius.

Sensus questii.

ADVERTE adiectiuum illud, humanas hic
non ad limitandum quælitum adiungi, sed
ad faciliorem & clariorem difficultatis explica-
tionem; & quia eadem omnino ratio est de diuer-
sis specie vel genere naturis; ideo quæsitum ad
earum etiam assumptionem extenditur, & ex
communi doctrina difficultas ad plures naturas,
etiam specie vel genere distinctas extensa defi-
nitur. Vide etiam rationem quæsitum quam Caie-
tanus assignat.

Forma Textus.

CONCLUSIO est: Siue consideremus personam
diuinā secundum virtutem, quæ est princi-
pium vniōnis, siue personalitatem, quæ est terminus
vniōnis, oportet dicere, quod persona diuina præ-
ter naturam humanam, quam assumpsit, possit al-
iam numero naturam humanam assumere. Proba-
tur primò, quo ad primam partem; quia, quod po-
tèst in vnum & non in amplius, habet poten-
tiam limitatam ad vnum: at potentia diuina non
potèst limitari ad aliquid creatum; ergo, confi-
derata persona diuina secundum virtutem, quæ
est principium vniōnis, oportet dicere &c. Mi-
nor probatur: quia potentia diuinæ personæ est
infinita. Deinde probatur conclusio, quo ad alte-
ram partem: quia videtur ex hoc sequi quod per-
sonalitas diuinæ naturæ esset ita comprehensa

per vnā naturam humanam, quod ad eius per-
sonalitatem alia assumi non posset: at hoc est im-
possibile; ergo si consideremus personam diui-
nam secundum suam personalitatem, quæ est ter-
minus vniōnis, &c. Minor probatur, quia increa-
tum à creato comprehendi non potèst.

Expositio Textus.

ADVERTENDUM hic primò est, D. Thomā
in probatione conclusionis supponere tā-
quam notum & indubitatum, nullam ex parte
naturarum esse repugnantiam: sed in eis esse po-
tentiam obedientialem; vt ab eadem diuina per-
sona possint assumi & simul in ea subsistere, vt
hic etiam aduertit Suar.

Secundò, Notanda est expositio Caietani circa
maiores illam: Quod potèst in vnum, & non in am-
plius, &c.

Tertiò Observandum est ex probatione secunde
partis conclusionis deduci diuinam personalita-
tem esse infinitam in terminando, vt hic scitè Cai-
et. aduertit.

Quartò, Vide si placet, ea, quæ circa secundam
partem Conclusionis scribit Suar. disp. 13. sect. 3. in
princ.

Quintò, Lege ea quæ notat Caiet. circa respon-
siones ad argumenta, & post eum Suar.

PRIMA CONTROVERSIA.

An, si vna persona diuina plures naturas humanas
assumeret, dicenda esset vnus homo, vel plures?

RICARDVS in 3. dist. 1. ar. 1. qu. 5. ait in eo casu
neque esse vnum neque plures homines
simpliciter, sed vtrumque secundum quid. Quam
opinionem secuti sunt quidam discipuli D. Th.
quos hic innominatos refert Med.

S. Th. in 3. dist. 1. qu. 2. art. 5. in resp. ad 2. 3. 4. & 5.
docet in eo casu, personam illam dicendam esse
plures homines; quæ fuit opinio Altisiodorensis
in summa lib. 4. tr. act. 1. c. 1. q. 5. Quam etiam secuti
sunt Scotus in 3. dist. 1. q. 5. & in 1. dist. 12. q. vnica, &
Durandus in 3. eadem dist. Oppositam sententiam
habet hic S. D. ad 2. Quam sequuntur quidam
antiquiores Theologi, quos refert Suar. disput. 13.
sect. 3. & omnes expolitores.

Bergomas dub. 249. & latius ac melius Ferrar.
in 4. cont. gent. c. 11. nititur vtramque sententiam
conciliare, & vt probabilem sustinere.

PENDET huius Controuersie resolutio ex il-
la regula S. D. in 1. p. qu. 39. a. 3. videlicet singulari-
tas vel pluralitas nominis in substantiis atten-
ditur secundum formam significatam per nomē
in adiectiuis autem attenditur singularitas &
pluralitas secundum supposita; quæ si bene
fuerit intellecta veritatem aperiet quā inquiri-
mus; & opposita diluet argumenta: eius au-
tem sensum diligenter ac perspicue declarauim-
us in 1. p. qu. 39. art. 3. Controu. vnica: quam vide si
placet. Quædam tamen huic nostræ disputationi
maximè necessaria ex ijs, quæ latè diximus ibi,
breuiter attingemus.

Sciendum est igitur primò ex Ferrariensi lib. 4.
cont. gent. cap. 11. §. ad primum horum nominum sin-
gularitatem & pluralitatem ex duobus depende-
re; quorum alterum est ratio & causa formalis
singularitatis vel pluralitatis: alterum autem
eandem rationem concomitatur, & potèst nun-
cupari causa siue conditio sine qua non. Et quia
nomina substantiua significant aliquid per mo-
dum substantiæ, quæ licet per se habet esse, ita
per

Ex ratio-
bus substan-
tijs, & ad-
iectiuis
omni-
bus per-
sonam
nam as-
sumē
humana
res dicendū
esse simpli-
per

quæstio
hominem.

per se habet unitatem vel multitudinem, ideo singularitas vel pluralitas nominis substantiui attenditur ex forma per nomen significata, tanquam ex causa & ratione formali singularitatis vel pluralitatis: & quoniam apud nos non inuenitur forma substantialis multiplicata sine suppositorum multiplicatione: ideo hæc etiam necessaria est veluti causa seu conditio sine qua, ut nomen substantiui pluraliter dici possit, quod hic etiam expressè docet S. Th. ad 2. dicens nunquam nomen ab aliqua forma impositum dici pluraliter nisi per pluralitatem suppositorum. Nomina verò adiectiua significant aliquid per modum accidentis: accidentia verò suam unitatem vel pluralitatem habent ex subiecto, in quo & ex quo etiam habent esse: & ideo in adiectiuis attenditur singularitas ex pluralitate suppositorum, tanquam ex ratione & causa præcipua singularitatis & pluralitatis, itaque si solam attendamus rationem seu causam unitatis aut pluralitatis in nominibus substantiuis, sola sufficit formæ singularitas ad eius singularitatem & pluralitatem ad pluralitatem: & in hoc sensu accipienda sunt verba S. D. in 1. p. loc. not. & alibi dicentis, singularitatem vel pluralitatem nominis substantiui attendi secundum formam significatam per nomen: si verò non solam rationem & causam præcipuam, sed etiam id quod simul cum ea secundario concurrat, ut necessarium ad eiusdem nominis singularitatem vel pluralitatem simpliciter & absolute constituendam attendamus, dicendum est ad substantiui nominis pluralitatem necessariam esse pluralitatem suppositorum, ut hic ad secundum ait S. D.

Secundo notandum est, naturam humanam Verbo personaliter unitam, quantum ad aliquid se habere per modum habitus, qui est ultimum prædicamentum: ac proinde præ se ferre modum accidentis, quatenus aduenit diuino supposito post eius esse completum: & non identificatur ipsi supposito: accidentia verò ut antè diximus, multiplicantur & numerantur iuxta multitudinem & numerum suppositorum: & ideo nomen hoc, *homo*, dictum de Christo aliquid habet de conditione nominis adiectiui: & secundum huius conditionis seu modi considerationem accipit pluralitatem à pluralitate suppositorum, qua deficiente non dicitur nisi singulariter: & ideo S. D. hic ad secundum ad prædictam huius nominis, *homo*, de Christo prædicti conditionem seu modum respiciens, dixit, quod si persona diuina assumeret duas naturas humanas, propter unitatem suppositi diceretur vnus homo habens duas naturas humanas: Sed rursus eadem natura humana, non solum quædam substantia est secundum se; sed etiam trahitur ad unitatem & esse diuini suppositi quod in ea subsistit: ideo hoc nomen, *homo* dictum de Christo est verè propriè & absolute nomen substantiui; ac propterea si Verbum duas humanitates assumeret, haberet in se causam & rationem præcipuam pluraliter prædicandi hoc nomen *homo* de Verbo vel de Christo, dicendo Verbum vel Christus est duo homines: nec tamen sequitur propositionem hanc simpliciter, id est nullo addito vel subintellecto, veram esse: (quoniam ad pluralitatem nominis substantiui, præter formæ seu naturæ significatæ pluralitatem, requiritur etiam necessariò pluralitas suppositorum, ut antè diximus:) sed vera est ea propositio subintellecta dicta limitatione, videlicet quantum ad rationem seu causam pluralitatis: opposita verò propositio

N. 42. in D. Th. 3. partem

simpliciter vera esset; illa videlicet: Verbum vel Christus est vnus homo; quia Verbum esset vnus utriusque naturæ suppositum. Nec verum est quod ait Ferrar. in d. cap. 11. nimirum S. Thomam hic ad secundum loqui de hoc nomine, *homo*, tanquam de nomine substantiui, ut clarè pater ex similitudine vestimenti quam hic adducit: Et quamuis in articulo præcedenti de hoc eodem nomine, tanquam de substantiui locutus fuerit, non tamen sequitur, eodem modo fuisse nomen illud hic à D. Th. consideratum. Quod si non placet hæc expositio, dicas cum Ferrariensi ad pluralitatem nominis substantiui concurrere pluralitatem formæ significatæ, & pluralitatem suppositorum; illam tanquam rationem & causam formalem pluralitatis: hanc verò tanquam causam seu conditionem sine qua non posset esse pluralitas nominis substantiui: non per hoc tamen excludi suppositorum pluralitatem, quæ suo modo dictæ pluralitatis est causa, si de pluralitate nominis substantiui simpliciter dicta sermo sit; si verò de pluralitate nominis substantiui non absolute dicta, sed quali secundum quid seu cum addita prædicta determinatione, videlicet quantum ad rationem seu causam pluralitatis, nullam secum fert, aut admittit suppositorum pluralitatem; & secundum hanc nominis substantiui pluralitatem secundum quid seu cum addito docet quandoque S. D. quod si vna persona diuina plures assumeret humanitates, esset & diceretur plures homines.

Ex dictis sequitur, Primo ex unitate suppositi optime inferri singularitatem concreti substantiui; quoniam, ut diximus, ad pluralitatem substantiui simpliciter & propriè dictam requiritur pluralitas suppositorum, ut causa siue conditio sine qua non; igitur si non fuerint plura sed vnum suppositum: tametsi plures sint formæ vel naturæ; non poterit nomen substantiui concretum de illo supposito, nisi singulariter prædicari.

Secundo sequitur, solam pluralitatem suppositorum, non inferre pluralitatem concreti substantiui; quia requiritur formæ seu naturæ significatæ pluralitas, ut ratio seu causa formalis dictæ pluralitatis: & ideo tres personæ diuinæ non sunt tres Dii; quoniam earum est vna diuinitas. Huius doctrinæ, quæ est Cai. circa resp. ad 2. arg. D. Th. & ipsius S. D. hic ad 2. & alijs locis supra notatis, nititur Suarez. disp. 13. sect. 3. rationem assignare; quæ tamen non videtur satis firma; videat eam, qui voluerit.

Tertio sequitur non esse prorsus opposita dicta D. Th. supra relata; sed dictis modis facile posse conciliari.

Quarto sequitur, quod si Verbum dimitteret assumptam humanitatem, & eam Pater assumeret non esset diuersus sed idem homo, sicut nec Verbum homo & Pater homo essent plures, sed vnus homo; quia Pater esset in eadem numero humanitate subsistens, & similiter si vice versa, Verbum eam quam habet humanitatem dimitteret, & aliam assumeret, perseveraret idem homo, quemadmodum si panis dimissa ea quam habet albedinem aliam recipiat, non erit diuersum sed idem album: Ratio verò est; quia eadem est unitatis aut pluralitatis ac proinde eadem identitatis ac diuersitatis ratio, siue ponantur plures naturæ simul in eodem supposito siue successiue: & similiter eadem ratio est siue ponatur eadem natura numero simul assumi à duabus personis siue successiue. Cum itaque tam plures personæ diuinæ simul habent

Corollarie
deducitur
conciliatio
da Strine D.
Th. & mo-
dus loquen-
di in alijs
casibus di-
uine omni-
potentie
possibilitatis.

Y

tes

tes actu eandem humanitatem, quam vna persona simul habens duas humanitates dicenda sint simpliciter vnus homo; consequens est vt si hæc illis successiue conueniant, in vtroque casu maneat vnus homo simpliciter; vt etiam in *allegata sect. 3.* Suarez aduertit: posita tamen assumptione successiua maior quædam esset diuersitas inter composita sibi succedentia, quam esset inter eadem composita simul assumptionem terminantia; quoniam in priori casu differret posterius à priori, sicut ens à non ente: prius enim compositum altero succedente cessaret; atque ideo minus improprie dici posset, Patre cui inisset humanitas à filio dimissa, esse diuersum hominem ab eo, qui dicebatur de filio & in eo casu plures esse homines filium olim incarnatum, & Patrem actu habentem humanitatem, quam dicerentur plures homines Pater & Filius, si eandem simul assumerent humanitatem; quod idem dicendum est in eo casu, quo ponitur vna persona plures successiue naturas assumere; comparatione eiusdem persone simul eadem naturas assumentis.

Conclusiones
deductæ,
& probatæ.

PRIMA CONCL. Si vna persona diuina duas assumeret humanitates, diceretur vnus homo duas habens humanitates. Hæc est D. Th. hic ad secundum, & patet ex dictis vbi aduerte verba illa: duas habens humanitates non esse modificantia, aut diminuentia rationem vnitatis; sed distinguunt hominem simpliciter vnum ab alio homine simpliciter vno; quia homo vnam tantum habens humanitatem est vnus vnitatem simpliciter ex vtraque parte deriuata scilicet ex parte naturæ & ex parte suppositi: homo verò duas habens humanitates est vnus simpliciter propter vnitatem suppositi, vt hic ait S. D. ad secundum spectata verò naturarum pluralitate, non est vnus homo sed plures. Sed quoniam hæc sola non sufficit, vt verè & absolute dicatur esse plures homines; cum requiratur etiam pluralitas suppositorum; ideo proprie & simpliciter est vnus homo, & ita loquendum est.

SECUNDA CONCLVS. Si Filius Dei assumeret duas humanas naturas, & secundum vnam vocaretur Iesus, & secundum aliam vocaretur Ioannes, essent plures homines, considerata causa & ratione pluralitatis communi cuiuslibet nomini substantiuo concreto, quæ est pluralitas naturarum. Hæc exprimit mentem D. Th. in 3. vt patet ex supradictis.

TERTIA CONCLUSIO: In prædicto casu dici posset Iesum & Ioannem esse plures homines secundum quid, & vnus homo secundum quid, prout secundum quid distinguitur contra simpliciter acceptum, prout idem est quod omnibus modis. Declaratur & probatur hæc conclusio. Et primò quoad primam partem; quoniam hæc pluralitas non est secundum omnia; sed tantum secundum vnum requisitum ad pluralitatem nominis substantiuum, scilicet secundum naturarum pluralitatem; ergo est pluralitas secundum quid. Quoad alteram verò partem probatur etiam eodem modo: quoniam hæc vnitas non est secundum omnia, quæ possunt concurrere ad vnitatem concreti substantiuum; sed tantum secundum vnum sc. secundum suppositi vnitatem; non est autem secundum vnitatem nature; quia duplex est natura; ergo non esset tunc vnus homo simpliciter, i. omnibus modis, quibus esse potest vnus homo; cum tamen sit vnus simpliciter, id est sine addito vel absolute: & in hoc sensu vera est prima sententia.

Argumenta,
& solutio.
nes.

CONTRA primam conclus. sunt argum. quæ proponunt & soluunt Med. super hoc ar. & Suarez

A disp. 13. sect. 3. quæ per ea, quæ supra notata sunt facile diluuntur. Ex quibus etiam satisfieri potest argumentis ex doctrina D. Th. deductis, ac præsertim ex 3. loc. sup. not.

SECUNDA CONTROVERSIA.

An facta suppositione, quod diuina persona duas assumeret humanitates, vel vnam humanitatem & vnam Angelicam naturam, id quod vni naturæ conueniret, tribueret vtrique eidem persone etiam vt sustinet aliam naturam?

SVAR. in suo comm. ad hunc a. opinionem tueretur affirmantem; quam sequitur Montagnoli super hoc art. dicens id concedere D. Tho. in 3. d. 5. q. 2. art. 5. ad 2. Vbi ait: si filius Dei assumeret duas humanitates & secundum vnam vocaretur Iesus, & secundum alteram Petrus, hæc esset vera: Petrus est Iesus. Sed oppositum docet Caietanus hic ad tertium dicens, futuram non esse tunc communionem conuenientium illi personæ secundum vnam naturam assumptam cum conuenientibus illi secundum aliam naturam assumptam, & posse tunc mori secundum vnam & viuere secundum aliam; adeo vt mortuo Verbi gratia Iesu, non posset dici mortuus Petrus; sed bene diceretur mortuus Deus & Dei filius, & similiter viuo Petro tantum, non verè diceretur viuus Iesus sed viuus Deus & Dei filius. Quam sententiam sequuntur Medin. & Valent. super hoc art.

PRINCIPIVM huius definiendæ Controversiæ sumendum est ex responsione S. D. hic ad 3. Offendunt argumentum: vbi statuit differentiam inter propriam diuinæ personæ naturam & humanitatem aut quamlibet aliam naturam assumptam possibilem, quod diuina persona est sua Dei; non autem sua humanitas. Ex qua sequitur alia differentia nimirum vt cuiusque assumptæ naturæ fuerit hypostaticè per se primò coniuncta diuina persona, eidem toti naturæ secundariò Deitas vnietur, non autem humanitas: sed hæc alteri assumptæ naturæ in vna diuina persona vtrique personaliter vnita per accidens iungeretur manente inter vtramque distinctione; non secundum substantiam solum sed etiam secundum locum. Et ex hac secunda sequitur tertia differentia, videlicet in eo casu nullam esse communicationem eorum quæ vni assumptæ naturæ conueniunt & de ea prædicantur, cum ijs quæ secundum aliam assumptam naturam eidem personæ conueniunt & de illa prædicantur; immò (vt ante diximus ex Caietano) posset simul mori secundum vnam & viuere secundum aliam, &c. Sed obseruandum est differentiam hanc intelligendam esse de prædicatione substantiali & per se, qualis est ea quæ de Deo seu persona Verbi prædicantur ea quæ sunt hominis, & è contra, vt patet ex qu. 16. sic enim non prædicarentur de persona diuina subsistente in vna assumpta natura ea, quæ secundum alteram assumptam naturam illi conuenirent, sed prædicatione tantum per accidens: sicut nunc in Petro musico & medico prædicatur musicum de medico, & è contra, propter vtriusque conjunctionem in vno supposito; & eadem ratione dici verè potest musicum curare & medicum cantare; quæ tamen sunt prædicationes omnino per accidens. Ex quo patet veram esse doctrinam Caietani dicentis, communicationem idiomatum inter duas Christi naturas in concreto significatas ex eo provenire, quod diuinitas & per-

Sententia
doctorum.

Resolutio.
Offendunt
partem non
genuam esse
verè loquē-
do de prædi-
catione per
se, affirmant
tem aut esse
verè loquē-
do de prædi-
catione per
accidens.

sona Verbi sunt omnino idem; non autem ex eo præcisè quòd sit vna persona subsistens in vtraque natura: intelligenda est enim de prædicatione per se: si verò de communicatione sermo sit secundum quemcunque prædicandi modum, siue per se siue per accidens, sola sufficiet vnitas personæ subsistentis in vtraque natura: & in hoc deceptus fuisse videtur Suarez inter duos prædictos prædicationis modos non distinguens.

Conclusio. Ex dictis sequitur hæc VNICA CONCLVSIO: Si diuina persona duas eiusdem, aut etiam diuersæ rationis naturas assumeret, non esset inter eas concretè sumptas idiomatum communicatio cum prædicatione per se; sed tantum cum prædicatione per accidens.

Obi. CONTRA concl. argumentatur Suarez primò: Quia communicatio idiomatum, quæ est inter duas Christi naturas concretè sumptas, non fundatur in hoc, quòd diuinitas & persona Verbi sunt omnino idem; sed in hoc quòd vna & eadem persona sub vtraque natura subsistit, & pro ea supponunt nomina naturam ipsam significantia in concreto; ergò esset inter duas naturas idiomatum communicatio. Antecedens probatur primò; quia duæ formæ accidentales existentes in eodem supposito communicant in prædicatis. Secundò si Verbum duas assumpsisset naturas scilicet Angelicam & humanam, bona esset huius exppositorij syllogismi consequentia: Hic homo patitur; ergò Verbum patitur: rursus sed Verbum est hic Angelus: ergò hic Angelus patitur. *Resp.* falsum esse antecedens loquendo de prædicatione per se. Ad primam probationem dico communicationem illam esse secundum prædicationem per accidens, vt patet in hac propositione; album est musicum. Ad secundam admissa prima consequentia, dico, propositionem illam subsumptam; sed Verbum est hic Angelus, dupliciter intelligi posse: Vno modo, vt hoc suppositum quod est Verbum secundum se sit idem realiter, quod illud suppositum, quod est Angelus, & sic vera tunc esset illa propositio, sed falsa est consequentia ex ea deducta, videlicet; ergo Angelus patitur per se loquendo: Alio modo, vt illud suppositum, quod est Verbum, non solum secundum se, sed etiam ea ratione, qua conuenit illi passio, sit idem quod suppositum Angeli: & in hoc sensu falsa est illa propositio; quia persona Verbi non est passibilis, nisi ratione humanitatis, secundum quam est persona humana; constat autem Verbum vt est persona humana, non posse esse personam Angelicam; & idè in argumento est fallacia accidentis; quia Verbum tunc esset idem in ratione suppositi vt sic cum Angelo & homine, sed non esset idem secundum rationem suppositi talis & talis naturæ puta humanæ & Angelicæ; quia Verbum vt suppositum, non dicit vnionem aut subsistentiam in humana aut in Angelica natura: & idè homo & Angelus tunc conuenirèt tam cum Verbo quam inter se in ratione suppositi: sed inter se differrent secundum naturas seu secundum vniones ad naturas, & secundum subsistentiam in tali & in tali naturæ; ac proinde fallacia manifestè committitur accidentis; quoniam ex eo, quòd secundum vniam rationem extremam per se vniantur in medio, concluditur quòd etiam inter se conueniant secundum id quo distinguuntur tam inter se quàm ab ipso medio: non est igitur hoc argumentum exppositorium, sed deceptorium. Pro confutatione etiam huius argumenti faciunt ea, quæ latè scriptimus in 1. p. q. 28. a. 3. Contr. vnica de sensu il-

lius principij: Quæcunque vni & eidem sunt eadem, sibi inuicem sunt eadem.

Secundò arguit: quia S. Th. in 3. dist. 1. q. 2. a. 5. ad ob. 2. mittit hanc communicationem idiomatum in eo casu. *Resp.* D. Th. ibi communicationem hanc admittere secundum prædicationem per accidens; non autem per se: illa enim prædicatione Petrus est Iesus, non est prædicatione per se, sed per accidens, sicut hæc: album est musicum.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum fuerit magis conueniens, quòd persona filij assumeret humanam naturam, quàm alia persona diuina.

AD octauum sic proceditur. Videtur, quòd non fuerit magis conueniens filium Dei incarnari, quàm Patrem, vel Spiritum sanctum. Per mysterium enim Incarnationis, homines ad veram Dei cognitionem sunt perducti: secundum illud Ioan. 18. In hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhib. veritati. Sed ex hoc, quòd persona filij Dei est incarnata, multi impediti fuerunt a vera Dei cognitione, ea quæ dicuntur de Filio secundum humanam naturam referentes ad ipsam Filij personam: sicut Arius, qui posuit inæqualitatem personarum propter hoc, quòd dicitur Ioan. 14. Pater maior me est. Qui quidem error non prouenisset, si persona Patris incarnata fuisset: nullus enim æstimasset Patrem Filio minorem. Magis ergo videtur fuisse conueniens, quòd persona Patris incarnaretur quàm persona Filij.

Præterea, Incarnationis effectus videtur esse recreatio quedam humane naturæ, secundum illud Gal. vlt. In Christo Iesu neque circumcisio aliquid valet, nec præputium, sed noua creatura. Sed potentia creandi appropriatur Patri. Ergo magis decuisset Patrem incarnari, quàm Filium.

Præterea, Incarnatio ordinatur ad remissionem peccatorum: secundum illud Matth. 1. Vocabis nomen eius Iesum: ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Remissio autem peccatorum attribuitur Spiritui sancto, secundum illud Ioan. 20. Accipite Spiritum sanctum, quorum remis. pec. re. eis. Ergo magis congruebat personam Spiritus S. incarnari quàm personam Filij.

Sed contra est, quòd Damas. dicit in 3. lib. In mysterio Incarnationis manifestata est sapientia, & virtus Dei: sapientia quidem, quia inuenit difficillimam solutionem pretij, quàm decentissimam: virtus autem, quia victum fecit rursus victorem. Sed virtus, & sapientia appropriantur Filio: secundum illud 1. Cor. 1. Christum Dei virtutem, & Dei sapientiam. Ergo conueniens fuit personam Filij incarnari.

Respondeo dicendum, quòd conuenientissimum fuit, personam Filij incarnari. Primò quidem ex parte vnionis. Conuenienter enim ea, quæ sunt similia, vniantur. Ipsius autem personæ Filij, qui est Verbum Dei attenditur vno quidem modo communis conuenientia ad totam creaturam: quia verbum artificis, id est, conceptus eius, est similitudo exemplaris eorum, quæ ab artifice fiunt. Vnde Verbum Dei, quod est æternus conceptus eius, est similitudo exemplaris totius creature. Et idè sicut per participationem huius similitudinis, creaturæ sunt in proprijs speciebus instituta, sed mobiliter: ita per vnionem Verbi ad creaturam non participatam, sed personalem, conueniens fuit reparari creaturam in ordine ad æternam, & immobilem perfectionem. Nam, & artifex per formam artis conceptam, qua artificiatum condidit, ipsum si collapsum fuerit, restaurat. Alio modo habet conuenientiam specialiter cum humana natura, ex eo quòd